

- Mange hjælpeorganisationer støtter abort
- Virker det at forbyde abort?
- Abortlinien: Mødet med det sårbare liv

NØDHJÆLP OG ABORT

Retten til Liv

MEMLESSKAB

Årskontingent:

Enlige ..... kr. 125,-
Ægtepar ..... kr. 200,-
Studerende og unge under 18 år .... kr. 75,-

Giro: +1-923-8417

Netbank Handelsbanken: 7625 1359220

Mobilepay: 86916

REDAKTION

Søren Stidsen, Vibe Ryberg
og Ellen Højlund Wibe (redaktør)

Forside foto: REUTERS / Finbarr O'Reilly
- stock.adobe.com

Grafisk design: Graphic Care

Tryk: Øko-Tryk

Oplag: 2.000 stk.

ISSN: 1902-4967

SEKRETARIATET

Landssekretær

Ellen Højlund Wibe
Cedervej 1, Stjær,
8464 Galten
Tlf. 47 52 44 84
jegvilleve@rettentilliv.dk

ABORTLINIEN

Abortlinieleder

Marianne Jørgensen
Tlf. 91 89 04 83
leder@abortlinien.dk

Telefonrådgivning: 48 39 48 48

åben hver dag mellem kl. 19.00 og 22.30.
Brevkasse: www.abortlinien.dk/brevkasse
Mailrådgivning: post@abortlinien.dk
www.abortlinien.dk

KOMMUNIKATION/WEB

Kommunikationssekretær

Kerstin Hoffmann
Tlf. 25 77 67 57
web@rettentilliv.dk
www.rettentilliv.dk

ØKONOMI

Kontaktmail:

regnskab@rettentilliv.dk

BESTYRELSE

Formand: Jens Vindum, pens. administrationschef

Nikolaj Henriksen, logistikspecialist

Maria Jensen, sygeplejerske

Ketty Dahl, lærer og galleriejer

Elin Donskov, arkitekt

Birgitte Laursen, sygeplejerske/sektionsleder

LEDER

NÅR NØDHJÆLPEN SVIGTER DE SVAGESTE

Af Ellen Højlund Wibe, landssekretær

Man kan godt føle sig fanget i et dilemma. Når det kommer frem, at de samme organisationer, som gør en vigtig og ind imellem helt modig indsats rundt omkring i verden, også arbejder for at fremme adgangen til fri abort som en del af hjælpen - med Læger uden Grænser som et slående eksempel på dette.

Kan man støtte sådanne organisationer økonomisk? Melde sig under fanerne næste gang de efterlyser frivillige indsamlere? De har jo gang i mange vigtige tiltag, som fortjener al vores opbakning. Men når de samtidig underkender de ufødtes ret til at få del i de menneskerettigheder, de ellers kæmper for i forhold til alle andre, undergraver de så ikke fundamentet for deres egen troværdighed, som det udtrykkes i artiklen side 4? Samme artikel peger også på det svigt mod kvindens reelle behov i en vanskelig situation, som tilbuddet om abort som løsning er.

Det er ikke Retten til Livs opgave at fortælle, hvad den enkelte skal gøre, men vi løser ikke noget ved at stikke hovedet i busken, og lade som om dilemmaet ikke er der. Måske skulle man gøre, som lægen gjorde overfor Læger uden Grænser: protestere. Påpege overfor den enkelte organisation, at her er der noget, der ikke hænger sammen. Det er utvivlsomt en David-mod-Goliat-kamp, som det var for ham. Men der blev også sået noget forvirring hos en enkelt (måske hos flere?) den dag; der blev rokket ved selvfølgheden omkring abort.

Næste gang, de ringer og spørger, om jeg vil være med til at samle ind til Dansk Flygtningehjælp, vil jeg begrunde mit afslag - ikke med mangel på tid som hidtil i en vis form for konfliktskyhed, men med, at jeg finder det dybt problematisk, at organisationen, de mange gode formål til trods, svigter de aller-svageste af vore medmennesker med deres aktive støtte til abort.

David vandt ikke kampen pga. styrke og mod, men fordi han stolede på Ham, der kan give os sejr.

MANGE HJÆLPEORGANISATIONER STØTTER ABORT

Af Vibe Ryberg, læge

Der findes mange organisationer, der gør et glimrende arbejde for at hjælpe sårbare mennesker og fremme retfærdige tilstande. Ikke desto mindre er der mange af de samme organisationer, som ser det som en del af deres "hjælp" at fremme muligheden for abort. Det er en forfærdelig tanke, at man, uden at vide det, kan komme til at støtte abort ved at give penge til en bestemt organisation. Mange er klar over, at fx Amnesty International støtter abort, men desværre er mange af de store danske hjælpeorganisationer også med til at støtte abort.

Når man søger på internettet for at finde ud af, om en organisation støtter abort, kan det være lidt vanskeligt at gennemskue. Ingen skiltes med det på deres forside, så man kommer til at gennemlæse mange sider om alle de projekter, der støttes. Enkelte skriver, at de støtter kvinders reproduktive rettigheder, og det indbefatter som regel retten til abort. Jeg havde held til at google mig frem til en del ved blot at skrive organisationens navn og "abort" eller "reproduktive rettigheder".

Hvis man vil være helt sikker på, at en organisation

ikke støtter abort, er man nødt til at spørge dem selv. Listen nedenfor er ikke udtømmende, men viser dog med al tydelighed, at abort desværre er en indgroet del af vores samfund.

UNFPA (FN's Befolkningsfond) <http://kortlink.dk/22yts>

Oxfam Ibis <http://kortlink.dk/22yu7>

Dansk Flygtningehjælp <http://kortlink.dk/22yuk>

Red Barnet <http://kortlink.dk/22yuy>
<http://kortlink.dk/22yv2>

Røde Kors <http://kortlink.dk/22yv4> -(se fx side 17-18)
<http://kortlink.dk/22yv6>

Care Danmark kortlink.dk/22yuy

Læger uden Grænser kortlink.dk/233r4

Folkekirkens Nødhjælp

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/folkekirkens-noedhjaelps-abortionprotest-moeder-kritik>
kortlink.dk/2365m

Amnesty International kortlink.dk/233r7

UNICEF kortlink.dk/233r8

LÆGER UDEN GRÆNSER TRÆDER SIN EGEN VISION I STØVET

Af Paul Amberg, læge

UDGANGSPUNKTET

Médecins sans Frontières (MSF), på dansk Læger uden Grænser, blev grundlagt i 1971 af en gruppe læger og journalister, der var frustreret over den utilstrækkelige hjælp, der blev givet under den store sultkatastrofe i Biafra¹.

Læger uden Grænser har i tidens løb vundet bred anerkendelse for sin måde at realisere sin dobbelte målsætning om at bringe medicinsk hjælp til de mest udsatte mennesker uanset årsag eller ydre omstændigheder og at dokumentere uhyggelige forbrydelser mod befolkninger eller politisk, militært misbrug af humanitært arbejde. I 1999 modtog organisationen Nobels Fredspris for sit "humanitære pionerarbejde".

DA ABORT INDFØRTE SOM EN DEL AF HJÆLPEN

I begyndelsen af 2000-tallet fremsatte nogle pro-abort medlemmer krav om at føje abort til MFS's medicinske ydelser. Dette blev stemt igennem i 2004, men først efter 2015 fik det for alvor gennemslagskraft, da det på højeste niveau blev besluttet, at der skulle udvikles et program med henblik på medlemspåvirkning. I samarbejde med Ipas², udvikledes dette program, og der blev i de følgende år produceret forskelligt informationsmateriale og opmuntret til lokal aktivisme.

Efter yderligere tre år var der stadig utilfredshed med

Desuden rejser vi os - ofte i strid mod landets egen lov! - i kynisk, ny-kolonial krigsførelse mod de samme kulturer, som vi selv op søger under benævnelsen "humanitær indsats"

REUTERS / James Akana - stock.adobe.com

antallet af udførte aborter. Abort-entusiasterne ville gerne i nærheden af 100.000 aborter årligt for at komme mere i niveau med deres beregninger af "behovet". I 2018 presede aktivisterne derfor på for at få abort-spørgsmålet højere op på organisationens internationale prioriteringsliste. Ved afstemningen i den internationale forsamling blev det enstemmigt afgjort, at abort skulle placeres på den tredje vigtigste plads!

Abort bliver i dag tilbudt ved mange af MSF's klinikker til enhver kvinde, der beder om abort. Medicinsk abort tilbydes helt op til 16 (!) ugers graviditet³, hvor kvinden kan få pillerne med hjem og en sort plastikpose sammen med det "empatiske" råd: ikke at kigge på "graviditetsproduktet", men blot grave det ned et passende sted.

Officielt forholder man sig fra MSF's side "neutralt" til abort.

EN ENSOM MODREAKTION

Da jeg mener, at "fri" abort er totalt i strid med MSF's Charter (grundlæggende hensigtserklæring, red.) og dermed undergraver fundamentet for organisationens oprindelige inspiration og troværdighed, valgte jeg at råbe op og fremsætte et ændringsforslag om en grundlæggende revision af MSF's abort-politik.

Jeg fremførte bl.a., at kravet om "fri" abort bryder med fundamentale aspekter af menneskerettighedsbegrebet. Desuden rejser vi os - ofte i strid mod landets egen lov! - i kynisk, ny-kolonial krigsførelse mod de samme kulturer, som vi selv opsøger under benævnelsen "humanitær indsats".

LÆGER UDEN GRÆNSER TRÆDER SIN EGEN VISION I STØVET

(fortsat)

Vi underminerer det, som disse kulturer gennem mange generationer har bygget op af grundfast respekt for familie, samhørighed og solidaritet.

Vi skylder vores patienter og os selv at vedgå, at abort altid er en tragedie, som med alle tænkelige midler må søges undgået. Aborthandlingen annullerer den enkeltes unikke bidrag til samfundet. Desuden svigter man kvinden ved aktivt at afstå fra at forholde sig til de reelle behov hos den abortsøgende, dvs. den situation, der har fremtvunget denne tragiske beslutning. Det konkluderes i ændringsforslaget, at der er meget mere at vinde, både for patienterne, for deres lokale samfund og for organisationen (MSF), hvis man i mødet med de abortsøgende engagerer sig i at søge en løsning, der ville spare kvinden/parret for de omfattende konsekvenser, som enhver abort indebærer.

REAKTIONEN - UDTRYK FOR ENSRETNING?

Da ændringsforslaget blev fremlagt ved årets nordiske MSF-generalforsamling, rejste en kvinde sig op og gav udtryk for, at den slags ikke var værdigt for MSF anno 2019 og skulle afvises. Da hun ikke fik medhold af mødelederen, valgte hun demonstrativt at forlade salen.

Efter min fremstilling sagde en af ordstyrerne undskyldende, at dette var noget, man i MSF af demokratiske grunde måtte tåle at høre fremført. Han plæderede for at sløjfe den sædvanlige tid til debat og gå direkte til

afstemning. Der var én i salen, der advarede mod den slags ensretning og roste mig for, at jeg havde vovet at fremsætte dette forslag, vel vidende at der ikke ville være megen stemning for det. En anden deltager takkede for, at jeg havde formået at forvirre ham grundigt, men mente at det handlede om kvindens ret til selv at vælge.

Afstemningen gennemførtes med resultatet 1 for, 163 imod – i ændringsforslagets disfavør.

SPRÆKKER AF HÅB?

Hvad den videre gang i sagen er, vil tiden vise. Måske var der nogle, der så en glimt af sig selv i spejlet, overrasket over det udbrud af intolerance, som de "inkluderende" selv pludselig viste. Der er også en forhåbning om, at fremstillede krav om videnskabelig, etisk og filosofisk overensstemmelse kan danne modvægt mod politisk gruppementalitet. Min erfaring er dog desværre, at argumenter, hvor gode de end er, ikke batter. Det nytter heller ikke at sætte "hårdt mod hårdt", hvis succeskriteriet er at overvinde uenighederne. Det kan dog være nødvendigt med grænsesætning og tydelighed for at begrænse skaderne overfor kommende generationer.

Artiklen er en forkortelse af en længere udredning og kan læses i sin fulde længde på Retten til Livs hjemmeside.

NOTER

- 1 Udløst af den såkaldte nigerianske borgerkrig fra 1967 til 1970.
- 2 En international NGO-organisation, som udelukkende har fokus på at skaffe adgang til sikre aborter og prævention.
- 3 I Danmark tilrådes denne abortmetode kun frem til 9. uge.

VIRKER DET AT FORBYDE ABORT?

EN UNDERSØGELSE AF KRISTENDEMOKRATERNES ABORTSYN I VALGKAMPEN.

Af Søren Stidsen, cand.theol.

Under forårets valgkamp fyldte spørgsmålet om abort mere, end det har gjort de seneste årtier. Det sørgede Kristendemokraterne for, selvom det måske er mere præcist at sige, at journalisterne sørgede for det. For selvom abortmodstanden er en del af KD's klassiske grundlag, så var det ikke et emne, den konstituerede formand, Isabella Arendt, ønskede at bruge tid på. Til Jyske Vestkysten forklarede hun, at hun ikke længere som tidligere er "imod, at man får abort og slår børn ihjel". Hun mener stadig, at abort er problematisk,

men er samtidig overbevist om, at det ikke hjælper at forbyde det. Et forbud mod abort er altså ikke en løsning, der virker.

IDEALISME ELLER PRAGMATISME

Det er en tankevækkende udmelding fra den sandsynligvis kommende formand for et parti, der blev stiftet som reaktion på den fri abort. Uvilkårligt dukker Kaj Munks ord frem i mine tanker: "Aldrig, aldrig, aldrig spørge, om det nytter, bare om det er sandt". Kaj Munk var en idealist, og

VIRKER DET AT FORBYDE ABORT

(fortsat)

*Det er nærliggende at tro,
at aborttilhængere bevidst
blæser tallene op.*

det kostede ham livet. Kristeligt Folkeparti blev i sin tid stiftet af idealister, der gik imod den herskende folkestemning og vovede at sige det, de færreste havde lyst til at høre, nemlig at abort er drab. Nu må man frygte, at KD med Isabella Arendt ved roret endegyldigt opgiver idealismen til fordel for et pragmatisk ønske om genvalg.

Men er det sandt, at det ikke hjælper med et forbud? For en politiker er der ikke nødvendigvis noget odiøst i at være pragmatisk. Hvis målet er, at så få børn som muligt dræbes før fødslen, og KD ved at opgive den ultimative abortmodstand og gå efter små forbedringer kan redde menneskeliv, hvem er da vi, at vi skulle have noget imod det?

EFFEKTEN I LANDE DER GIK FRA LEGAL ABORT TIL FORBUD

Hvis der kom et abortforbud i Danmark i dag, ville det så give færre aborter, og ville det i stedet komme til at betyde, at gravide kvinder ville dø eller tage alvorligt skade under hemmelige, uhygiejniske aborter? Hverken vi eller Isabella Arendt har noget stort grundlag at udtale os ud fra. Der er ikke mange lande, der har tilbagerullet deres abortlovgivning. Faktisk er Polen og Chile de eneste to lande, der for

alvor giver os noget at arbejde med. I Chile blev abort lovligt i 1931 i tilfælde, hvor moderens liv eller helbred var truet, og der var krav om to lægers underskrift. Denne lov blev afskaffet i slutningen af Pinochets styre i 1989, og Chile havde et totalt abortforbud frem til 2017, men abort er nu igen tilladt, når moderens helbred er i fare, når barnet ikke er levedygtigt og ved voldtægt. Det er endnu for tidligt at vurdere, hvor stort antallet af aborter kommer til at være, men Chile er et eksempel på, at et abortforbud ikke nødvendigvis medfører, at kvinder dør. Dødeligheden blandt gravide og fødende i Chile steg ikke som følge af forbuddet i 1989. Tværtimod; den faldt år for år i hele perioden.

TENDENTIØSE STATISTIKKER

Skal vi vurdere, om forbuddet i 1989 hjalp, må svaret blive, at vi ikke ved det. Vi ved, at det ikke skadede, ved at kvinder døde, for det gjorde de ikke. Tværtimod. Reddede det så ufødte børns liv? Det er det ubesvarede spørgsmål. Det er per definition nærmest umuligt at sætte tal på antallet af ulovlige aborter, da de netop ikke registreres. Vi er derfor henvist til de vurderinger, der foretages af forskellige organisationer, og her er det værd at kaste et blik på andre lande i regionen. I Mexico var abort forbudt frem til 2007, og der er stadig forskel på lovgivningen i landets forskellige regioner. Alligevel er det overraskende, at aborttallet i dag er cirka 10% af, hvad man mente, det var under forbuddet. En tilsvarende overraskelse kom i Uruguay, hvor man anslog, at 33.000 kvinder årligt fik aborter. Alligevel resulterede fri abort med en lovgivning, der ligner den danske, kun i knap 6.700 aborter de følgende år. Det er svært at forestille sig, at en lovliggørelse af abort reducerer antallet af aborter, og derfor må konklusionen være, at vurderingerne var fuldstændig forkerte. Der var faktisk ikke så mange ulovlige aborter, som man troede. Det er nærliggende at tro, at aborttilhængere bevidst blæser tallene op.

I Polen har abortlovgivningen været genstand for løbende ændringer gennem de seneste knap hundrede år, hvor abort var fuldstændig forbudt frem til 1932, begrænset frem til 1956, i praksis fri i 1960'erne og 70'erne og derefter igen begrænset, indtil det fra 1993 kun har været lovligt ved undtagelserne voldtægt, helbredsfare og alvorlig misdannelse hos fosteret, og der er i dag intet overblik over antallet af ulovlige aborter. Vurderingerne svinger mellem 10.000 og 150.000 årligt, og de er stærkt farvet af, hvem der foretager skønnet. Der er dog intet, der tyder på, at kvinder i stort tal får fysiske mén, og det er et problem for pro-choice bevægelserne (tilhængerne af fri abort, red.), at jo højere de sætter tallet, jo sværere får de ved at forklare, at så få tager skade.

FORBUD HINDRER IKKE ABORTTURISME

Når Isabella Arendt hævder, at et abortforbud ikke hjælper, er der altså ikke umiddelbart grundlag for påstanden på baggrund af vores viden om, hvad der sker, når lande forbyder

Der er i EU ingen aftale om at respektere hinandens abortlovgivning, og netop det ville måske være et godt sted for en mere pragmatisk abortmodstand at starte

eller tillader abort. Det betyder dog ikke, at påstanden er helt forkert. Ret skal være ret, og vi ved, at tusindvis af kvinder fra lande i EU med mere restriktiv abortlovgivning blot rejser til lande med en mere liberal lovgivning og får foretaget aborter der. Polske kvinder rejser til eksempelvis Tyskland. Maltesiske kvinder rejser til Italien, og irske kvinder har i årevis taget turen til Storbritannien. Det er derfor rigtigt, at et nationalt, dansk abortforbud ikke vil forhindre danske kvinder i at få en abort. De kan blot rejse til nabolandene. Det ser vi allerede danske kvinder gøre, hvis de får afslag på en ansøgning om senabort. Der er i EU ingen aftale om at respektere hinandens abortlovgivning, og netop det ville måske være et godt sted for en mere pragmatisk abortmodstand at starte, så de enkelte lande rent faktisk får mulighed for at vedtage og håndhæve deres abortlovgivning. Den mulighed eksisterer reelt ikke i dag.

DET EGENTLIGE FORMÅL

Spørgsmålet, om hvorvidt et abortforbud hjælper, er for komplekst til, at det kan besvares enkelt, for hvad er det egentlig, vi vil opnå? Vil vi reducere antallet af aborter, eller vil vi få folk til at indse, at abort er en dårlig løsning? Vil vi bruge tvang overfor dem, der er gravide, men ikke ønsker barnet, eller vil vi give så gode muligheder, at barnet bliver ønsket? Man kunne have håbet, at de spørgsmål havde fået lov til at fylde noget mere i valgkampen.

Sagen er måske i virkeligheden, at vi har stillet det forkerte spørgsmål. Jeg vil meget hellere spørge, om det er statens opgave at beskytte ufødte mennesker på samme måde, som den beskytter fødte mennesker. Vi har ikke forhindret mord og tyveri ved at forbyde det, men vi har forbudt det, fordi vi mener, at det er det rigtige at gøre, og fordi lovgivning påvirker folkestemninger. Sidstnævnte er udviklingen i adgangen til aktiv dødshjælp i Holland og Belgien de senere år et tydeligt eksempel på det, men det må blive temaet for en anden artikel.

MØDET MED DET SÅRBARE LIV

EN VAGT PÅ ABORTLINIEN

LAJLA HAR GENNEM DE SENESTE 2½ ÅR VÆRET RÅDGIVER PÅ ABORTLINIEN. HER GIVER HUN ET INDBLIK I, HVORDAN EN AFTEN SOM RÅDGIVER FORLØBER, OG HVILKE GLÆDER OG UDFORDRINGER DER KAN VÆRE FORBUNDET MED DET.

Af Lajla Mogensen, lægesekretærelev

Vagten starter kl. 19.00, men allerede fra morgenstunden modtager jeg en SMS med påmindelse om aftenens vagt. Før vagten starter, stiller jeg min egen telefon om, sådan at den i tidsrummet 19.00-22.30 modtager de opkald, der måtte komme til Abortlinien. Derudover logger jeg på vores chat-system, så det også er muligt at skrive til mig.

AFTENENS FORLØB

For det meste bruger jeg noget af vagten på at læse lidt forskelligt om abort – enten i vores 'rådgivermappe' eller på Abortliniens hjemmeside. Jeg bruger også tid på at være stille og i bøn reflektere over abortens virkelighed, og ofte sætter jeg mig også ved klaveret og synger lovsange. Nogle aftener er meget stille, hvor der måske ingen henvendelser er. Hvis det alt for ofte er sådan, kan det selvfølgelig skabe frustration, både for mig personligt, men jo især også fordi der sandsynligvis er mange flere, der kunne have brug for at ringe til os. Særligt på de stille aftener bruger jeg også tiden på nogle mere private gøremål.

MULIGHED FOR CHAT

Noget forholdsvist nyt er Abortliniens chatfunktion, som giver nogle andre udfordringer og muligheder end telefonen. Gennem chatten kan det være sværere at 'fornemme'

kvinden, der skriver – også hvordan mit svar bliver modtaget. Men omvendt kan det være en fordel, at kvinden kan føle sig mere anonym, og som en kvinde har udtrykt det: *Jeg orker ikke at ringe, fordi jeg græder hele tiden.*

HENVENDELSER

Som nævnt kan det variere meget, hvor mange henvendelser der kommer, men alt mellem nul og tre henvendelser på en aften er normalt.

Når telefonen ringer, er det altid lidt med spænding i maven, for jeg aner ikke, hvem der sidder i den anden ende, og hvad der er brug for. Nogle ringer med praktiske spørgsmål om fx blødning eller fortrydelsespille. Andre ringer, fordi de er i tvivl om, hvorvidt de skal få foretaget en abort eller bevare graviditeten, og ind imellem ringer der også kvinder, som er ulykkelige over at have valgt abort eller aborteret spontant. Ofte taler jeg med kvinder, hvor der, så snart jeg har præsenteret mig, bliver helt stille i den anden ende – bare et øjeblik – inden de grådkvalte begynder at fortælle om deres situation. Jeg husker én, som efter en provokeret abort, hvor lægen havde givet hende weekenden over til at beslutte sig, indledte med at sige: *Jeg ved ikke, om noget bliver godt igen.*

Det er ikke sjældent, at jeg taler med kvinder, som føler sig presset af familie, venner og deres læge til at få foretaget

Det er ikke sjældent, at jeg taler med kvinder, som føler sig presset af familie, venner og deres læge til at få foretaget en abort

en abort. Og fælles for mange af dem er, at de føler, de skal træffe en hurtig beslutning eller i hvert fald, at de har brug for, at der med det samme kommer styr på det. De føler, de befinder sig midt i et kaos – og ja, det er virkelig et kaos og nogle gange lidt noget rod, de står i. Men her ser jeg det som min største opgave – og faktisk virkelig en gave at få lov til – at få dem til lige at standse op, trække vejret og bare være. Midt i kaosset. Det er ikke mærkeligt, at man går lidt i panik, hvis man netop for få timer eller dage siden har opdaget, at man er gravid, og det skulle man ikke have været. Men det er helt okay bare lige at være i det et øjeblik.

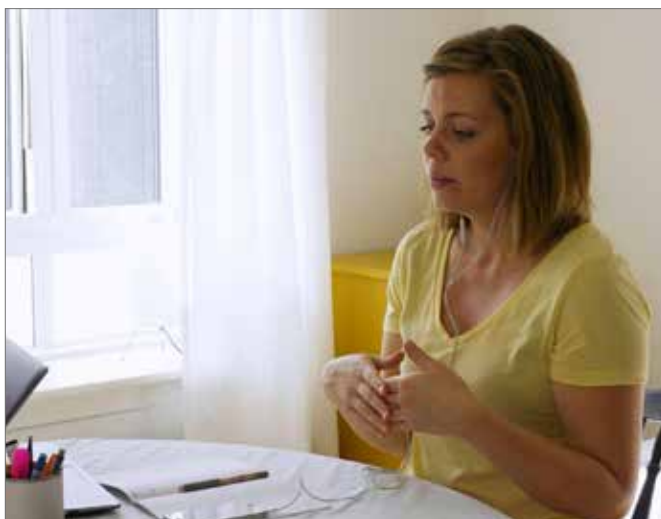
EN SAMTALE

Jeg spørger næsten altid kvinden, om hun har mod på at tale begge scenarier igennem – både livet med et barn og livet

efter en abort. For på den måde får hun det bedste grundlag at træffe en beslutning ud fra. Og beslutningen skal være hendes, ikke min.

En aften blev jeg kontaktet af en kvinde, som var gravid midt i nogle mildest talt udfordrende livsomstændigheder. Hun var af sin sagsbehandler blevet anbefalet at få foretaget en abort, fordi der ellers var risiko for at barnet ville blive tvangsfjernet. Det ville hun naturligvis gerne undgå, og samtidig var det også meget svært for hende, hvis hun skulle få foretaget en abort, fordi hun så det som et levende barn. I den situation måtte jeg bare ærligt sige til hende, at der måske ikke var en helt optimal løsning, men at vi selvfølgelig gennem samtalen skulle finde ind til den bedst mulige løsning i situationen. Hun havde selv nogle rigtig gode løsningsforslag, blandt andet i forhold til mere hjælp fra sin

støtteperson, som hun vidste ville bakke hende op. Jeg kunne høre, at selvom hun var bange, så var hun ikke i tvivl om, hvad der var det rigtige valg for hende: at bevare graviditeten. Og jeg ønsker bare sådan for hende, at hun har styrke og opbakning til at holde fast.

MIN ROLLE SOM RÅDGIVER

Jeg er rådgiver på Abortlinien, fordi jeg personligt har et hjerte for de kvinder, der overvejer abort, og jeg ønsker, at vi skal beskytte både kvinden og det ufødte barns liv. Men i samtalerne er min holdning irrelevant, og det er vigtigt, at jeg ikke kommer med min dagsorden. Den absolut vigtigste evne som rådgiver er at lytte! Derefter stiller jeg spørgsmål som hjælp til refleksion. Og jeg kunne aldrig finde på at sige: ”Jeg synes, du skal...”. For mig er succeskriteriet ikke, at hun, når hun lægger røret på, ved præcis, hvad hun skal gøre. Men det er, at hun føler sig mødt, lyttet til og rummet, og at hun oplever, at det er okay at være i tvivl, usikker, ked af det og gravid på samme tid.

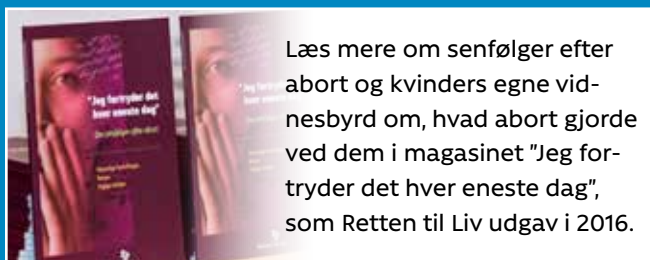
MIN UDVIKLING SOM RÅDGIVER

Noget af det, jeg har fået øjnene op for gennem min tid som rådgiver, er, at det virkelig er svære og komplicerede livssituationer, mange af kvinderne skal navigere i. Det er ikke et let valg for dem – og det er min opgave at møde dem i det! Jeg har erfaret, at det ikke er sort/hvidt. Jovist, hjerteslag er sort/hvidt – abort er et hjerte, der standses! Men de problemstillinger, kvinderne står i, kan nuancere i gråtoner, og jeg kan faktisk godt sætte mig ind i, at abort fra deres synsvinkel kan synes som den bedste og måske eneste udvej. Men abort er ikke et viskelæder, som spoler tiden tilbage og gør det gjorte ugjort. Og derfor er det en beslutning, som der skal ro og tid til at tænke godt igennem. Uden pres og uden fordomme.

For mig er det en kæmpe velsignelse gennem forskellige samtaler at vandre et lille stykke vej med et andet menneske.

Abortlinien har pt. 25 frivillige rådgivere

Hvis du ser dette som en mulighed for dig selv og har lyst til at vide mere, er du velkommen til at henvende dig til Abortlinieleder Marianne Jørgensen. Se kontaktinformation side 2.

Læs mere om senfølger efter abort og kvinders egne vidnesbyrd om, hvad abort gjorde ved dem i magasinet "Jeg fortryder det hver eneste dag", som Retten til Liv udgav i 2016.

UNPLANNED

- NU TILGÆNGLIG I DANMARK

Anmeldelse af Mads Dahl, Cand.mag. i medievidenskab

Jeg er nok ikke den rette til at anmelde denne film. Det mest interessante ville være at få en reaktion på filmen fra nogen, som ikke er Pro-Life. Jeg antager, at filmskabernes primære mål med filmen er at nå ud til Pro-Choice'ere for at skabe en holdningsændring. Os, som i forvejen er overbeviste om, at abort er drab, vil næppe støde os på særligt meget i denne film. Men jeg gad nok vide, hvordan en aborttilhænger vil opleve den.

Filmen fortæller en engagerende historie baseret på den virkelige historie om Abby, som blev den yngste direktør for Planned Parenthood nogensinde, men som endte med at bekæmpe dem, da det gik op for hende, at abort tager liv, og at indgrebet ikke løser kvinders problemer.

Jeg startede med at være meget skeptisk over for "Unplanned". Jeg har set nok kristne film fra USA til at vide, at de ofte er klodset og endimensionelt fortalt, ofte ikke film- og skuespils-teknisk kan måle sig med filmene i biografen, ofte er sølet til med sødsuppe-musik, og ofte virker som polerede glansbilleder af virkeligheden. Jeg oplever, at de som regel skyder forbi målet, fordi de prædiker for koret, men ikke er gode nok til at mine ikke-kristne venner vil få noget ud af dem.

"Unplanned" er en af de bedre. Også selvom den desværre lider af at benytte inciterende musik og voice-over, der uelegant fortæller dig, hvordan du skal føle, og den bliver af og til for endimensionel ved at gøre Pro-Life-folkene for perfekte, smukke og sympatiske og Pro-Choice-folkene (navnlig den primære skurk, abortklinikens direktør) for kyniske og usympatiske. Men skuespillet er bedre end normalt, historien er virkningsfuldt fortalt, og filmen tør også godt vise empatiske Pro-Choice-folk, som ikke bare er onde,

samt Pro-Life-folk, som råber ukærligt ad kvinder i krise eller sågar slår en abortlæge ihjel. Derfor tænker jeg faktisk, at Pro-Choice-folk med et åbent sind godt ville kunne få en god og øjenåbnende oplevelse med denne film.

Filmen er grafisk og gruppvækkende i nogle scener, hvor vi ser forskellige abortmetoder, og det rørte mine tårekanaler flere gange at se kvinder i krise, som med abortklinikens løgnagtige løfter og bagatellisering af indgrebet blev skubbet ind på briksen eller hjem med en pille. Og det var øjenåbnende for mig at få et indblik i abortindustrien inden for klinikens mure, og hvordan abort er blevet 'big business'. Filmens store force er dens behandling og fremvisning af, hvordan abortindgrebene og abortindustrien fungerer, og her tror jeg, at filmen kan være god til at starte en diskussion med nogen, som ikke er Pro-Life.

"Unplanned" er bedre, end du vil se den bedømt på filmfora og i diverse anmeldelser, og selv om den måske kan være svær at få fat i*, så vil jeg anbefale, at du får den set, gerne sammen med dine Pro-Choice-venner eller i undervisningssammenhæng med opfølgende snak bagefter. Sine svagheder til trods er filmen nuanceret omkring hele problematikken, og den får vævet alle mulige tanker, følelser og skæbner sammen på begge fronter, som gør den rigtig god til at diskutere og lære af.

*"Unplanned" kan lånes på Retten til Livs sekretariat med forbehold for, at den ikke bruges i kommercielt øjemed. Den er kun med engelske undertekster.

DEN VIGTIGE SAMTALE OM ABORT

MELD DIG SOM MEDARBEJDER PÅ RETTEN TIL LIVS STAND OG VÆR MED TIL AT INSPIRERE UNGE TIL DEN FRIMODIGE SAMTALE OM ABORT I HVERDAGEN

Retten til Liv har en udstillingsstand, som vi tager med på forskellige ungdomstræf (KFS, IMU, LMU mm. - du har antagelig mødt os der). Vi ønsker at gøre unge bevidste om, at abort er en supervigtig samfundsproblematik at tage stilling til. Og så ønsker vi at give unge frimodighed til kærligt og overbevisende at argumentere for de ufødtes ret til livet. Kun gennem den gode samtale i vores hverdag ændrer vi holdninger.

Opgaven kræver hele tiden, at vi tænker nyt. Dette efterår havde vi en afstemning med på KFS' Discipeltræf med det formål at afdække, hvad det er, der gør det svært at tale om abort.

Afstemningen blev supergodt modtaget, og det gav anledning til mange gode samtaler. For nogle var det bekymringen for at komme til at såre kvinder, der har fået en abort, der vejede tungest. For andre var det følelsen af ikke at have alle argumenterne på plads, der blokerede.

Men det fine er, at disse vigtige og ærlige bekymringer kan vi gøre noget ved. De kærlige og stærke argumenter for alle menneskers lige værdi i vores samfund ligger lige for - det kræver bare at vi øver os i at bruge dem. Sagen er for vigtig til, at vi kan lade den ligge!

I Retten til Liv ønsker vi at udruste unge til frimodigt at stille op til forsvar for de ufødtes ligeværdige plads i vores

Daniel Lønborg fra Stand-teamet fik mange gode samtaler på Discipeltræf (kfs) i efterårsferien.

samfund! Derfor har vi brug for nysgerrige, unge mennesker, der vil være med til at udvikle dette arbejde. Er det dig? Eller kender du nogen, der skal have et prik på skulderen?

Kontakt Kerstin Hoffmann web@rettentilliv.dk - 25 77 67 57

Vil du gerne rustes bedre til samtalen om abort? Der er hjælp at få.

FORSVAR FOR UFØDTE

Guide til den åbne og fordomsfrie samtale om abort

10 kr.

Bestil på rettentilliv.dk

NY REGNSKABSFØRER

– forhåbentlig snart i mål

I skrivende stund står vi i en overgangsfase på regnskabsfronten i Retten til Liv, men vi har et håb om, at når dette blad når ud til medlemmerne, har vi fundet en permanent løsning med en ansat regnskabsmedarbejder. Helge Hoffmann var pr. 1. juli klar til at overtage efter Bodil Fomsgaard, men han så sig desværre ret hurtigt nødsaget til at trække sig, og siden har vi haft en midlertidig løsning, hvor vi har trukket på en ansat i det revisionsfirma, Retten til Liv er tilknyttet.

Man kan til hver en tid benytte kontaktemailen: regnskab@rettentilliv.dk med spørgsmål vedrørende økonomien, medlemskab ol.

REPORTAGE OM ABORTMODSTANDERE I DANMARK PÅ DR2

Hold øje med journalisten Signe Moldes (værten på satireprogrammet Quizzen) nye tv-program efter nytår. Hun beskriver det selv som et reportageprogram, hvor hun på en nysgerrig og også kritisk måde spørger ind til emner og holdninger, som hun ikke umiddelbart forstår.

Det første program bliver om abortmodstandere i Danmark, og i det halve time lange program er det unge mennesker med tilknytning til Retten til Liv samt landssekretæren, der kommer til at stå på skud for hendes kritiske spørgsmål. Programmet blev optaget i august hen over nogle dage på forskellige lokationer.

KIG INDENFOR I RETTEN TIL LIVS GAVEBOD

... og hent inspiration i de gode tilbud til at finde en meningsfuld (jule)gave.

Se mulighederne på Retten til Livs hjemmeside under 'materialer' og bestil direkte, eller ring til sekretariatet.

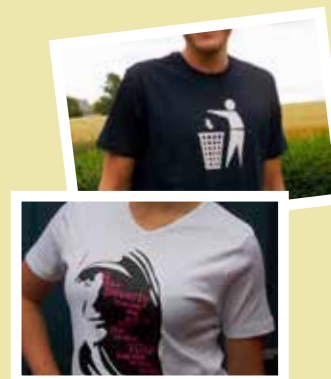
Faglig tilgang samt stærke, personlige beretninger om en særlig udfordring i relation til abort.

Jeg fortryder ... **kr. 100,-**
 Barnløshed? **kr. 0,-**
 De få heldige **kr. 199,-**
 Overvældende skønhed **kr. 49,-**

Velskrevne nøgleromaner af Ketty Dahl, hvor aborttemaet behandles ud fra mange aspekter.

VALGET **kr. 100,-**
 VEER **kr. 100,-**

Hvad med at 'bære budskabet' - og købe en af vores T-shirts (i god kvalitet) med et pro life budskab? 20% rabat frem til jul.

Str. S - M - L - XL **Rabatpris kr. 80,-**

" DERFOR ER JEG PRO LIFE

I virkeligheden tror jeg, at det, at se hvordan et samfund behandler dets ufødte, er en af de bedste måder at tage temperaturen på dets menneskesyn. Vi taler så meget om menneskerettigheder og menneskets iboende værdighed, men hvis vi virkelig mener det, så må den værdighed også gælde der, hvor individet er skjult for vores øjne og ikke kan forsvare sig selv. Hvis ikke det er tilfældet, er al vores tale om "menneskelig værdighed" bare en floskel, som ikke betyder mere end, at man skal behandle andre godt, så længe det ikke har for store konsekvenser for os selv.

Jacob Munk Rosenlund, stud. theol.

Kryds i kalenderen allerede nu:

**RET TEN TIL LIVS ÅRSMØDE
DEN 28. MARTS 2020 I HERNING**